

**Tasoryhmittä kaikille
sopivaan kouluun:
pedagogiikka ja tilat ajan
saatossa**

Opiskelu homogeenisissä ryhmissä

Pedagogiikka:

- Mahdollisimman monen oppivelvollisen tuli saada kansakoulun oppimäärä suoritetuksi
- Opettajakeskeinen työskentelymalli ei mahdollistanut yksilöllisten tarpeiden huomioimista
- Vuodesta 1921 lähtien ajateltiin erityisopetusta tarvitsevien oppilaiden hyötyvän mahdollisimman homogeenisissä ryhmissä opiskelusta
- Ensimmäiset erityisopetusta saaneet oppilaat olivat kuulovammaisia tai näkövammaisia
- Oppivelvollisuuden astuessa voimaan erityisopetusta alkoivat saada myös älyllisessä kehityksessä muita hitaammat, liikuntarajoitteiset ja käytöshäiriöitä osoittaneet oppilaat

Tilat:

- Luokkatilat suuria
- Yhteydet luokan ja ulkotilan välillä pääsisäänkäynnin ja pääportaikon kautta
- 1910-luvun alkuvuosina koulurakennuksiin suunniteltiin vielä ”karsseri” eli arestihuone
- Tilat esteellisiä
- Ei rahoitusta virikkeellisen pihan luomiseen

Opettajakeskeinen työskentelymalli

Pedagogiikka

- Opetus ja oppiminen nähtiin pitkään tiedon siirtämisenä
- Alettiin puhua työrauhasta
- 1950-luvulla ns. tarkkailuluokat, jonne opetusta häiritsevät oppilaat mahdollisimman nopeasti siirrettiin.
- Tarkkailuluokkien tehtävänä oli selvittää, minkälainen ympäristö sopisi oppilaalle parhaiten.
- Muista poikkeavien ihmisten paikka oli laitoksissa erotettuina “tavallisista” kansalaisista → perustettiin erityiskouluja ja -luokkia
- Opettajakeskeinen työskentelymalli → vaikeuksien ilmaannuttua opettajakeskeiseen työtapaan sopeutumattomat oppilaat siirrettiin erityisluokkiin ja –kouluihin

Tilat:

- Luokat ja leveät käytävät
- Valaistusta parannettiin tilasuunnittelulla
- Pihojen virikkeellisyyteen ei ollut rahoitusta
- Erikoisluokkien lisääntyessä syntyi uusia koulutyyppejä.

Opiskelu tasoryhmissä

Pedagogiikka

- Oppija nähtiin tiedon prosessoijana
- Opettajajohtoisen koko ikäluokalle suunnatun luokkaopetuksen rinnalle tuli suurryhmä-, pienryhmä- ja yksilöllinen opetus, jossa opetusta eriytettiin ns. tasoryhmiin
 - Yksilökeskeisyyttä korostettiin ja valinnaisaineita lisättiin.
- Pienryhmät saivat omat soppensa tai ”pilttuunsa”. Lisäksi oli erityiskouluja
- Oppilaiden tasa-arvoisuus herätti 1970-luvulla vilkasta keskustelua länsimaissa
- Integraatioajattelun kehittymiseen vaikuttivat
 - tutkimustulokset segregoidun erityisopetuksen vaikutuksista sekä muuttuneet käsitykset yksilöiden erilaisuudesta, erilaisista oppilaista ja heidän koulutettavuudestaan sekä yksilöiden tasa-arvosta
 - ihmisoikeuksien, tasa-arvoisuuden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vaatimukset
- Normalisaatioperiaatteen mukaisesti vammaisten oppilaiden kouluympäristöjen ja -kokemusten tulisi olla mahdollisuuksien mukaan yhtä tavallisia kuin vammattomilla oppilailla

Tilat

- Peruskoulu edellytti myös koulurakennuksilta joustavuutta ja muunneltavuutta → maisemaluokkia, jotka voitiin jakaa liikuteltavilla väliseinillä pienempiin osiin.
- Aineluokkia yläasteen kouluissa ja lukioissa, joihin oppilaat välituntien aikana siirtyivät.
- Tiloista tehtiin avoimia: luokkahuoneet liitettiin lasiseinin käytäviin.
- Liikunta huomioidaan pihasuunnittelussa, mutta piha ei vielä ole aktiivinen osa oppimisympäristöä

Helsinki
Helsingfors

Ihminen itse rakentaa ja luo todellisuuttaan

Pedagogiikka

- Oppiminen ei ole passiivista tiedon vastaanottamista vaan oppijan aktiivista, tietoa rakentavaa toimintaa
- Oppiminen vuorovaikutteinen tapahtuma
- Oppimisen keskiössä oppilaan oma kiinnostus sekä motivaatio, opettaja toimii oppimisen ohjaajana
- Opettajan osattava luoda sopivia oppimisympäristöjä oppimisen mahdollistumiseksi sekä oppijoiden itseohjautuvuuden lisäämiseksi
- Nykyään korostuvat erityisesti tiedonmuodostuksen yhteisöllisyys sekä sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät

Tilat

- Luodaan monipuolisia tiloja, joissa luokkien lisäksi myös avoimia tiloja.
- Tilat oppiaineen mukaan
- Tilasuunnittelulla edistetään sosiaalista hyvinvointia ja yksilön hyvinvointia toteuttamalla esim. yksilö-WC-tiloja
- Oppilashuollon tilat laajenevat palveluiden kehittyessä
- Pihat nähdään hyvinvointia lisäävinä elementteinä ja niiden varustelu kehittyy

Kaikille sopiva koulu

Pedagogiikka

- Vuonna 2007 edistysaskel koulutuksellisessa tasa-arvossa
- Korostettiin oppilaan oikeutta opiskella omassa lähikoulussaan luontaisesti määräytyvässä oppilasryhmässä
- Oppimisen tuki rakennettiin yleisen tuen, tehostetun tuen ja erityisen tuen avulla
- Lähtökohtana opetus oppilaan omassa opetusryhmässä ja joustavin menetelmin yhteistyössä opettajien, muun henkilöstön ja huoltajien kanssa
- **Inklusiivisessa koulussa opetusta ja tukea ei suunnitella vain erityistä tukea tarvitsevia oppilaita varten, vaan opetuksen tulisi tukea jokaista oppilasta**

Tilat

- Muunneltavia tiloja
- Tilasuunnittelun linjaukset
- Rakennuksesta löytyy erilaisia tiloja toiminnan tarpeen mukaan
- Pinnoilla ja materiaaliratkaisuilla edistetään toimivaa akustiikkaa
- Tilaratkaisuilla estetään äänen siirtymisen hallitsemattomasti

Integraation ja inklusion toimintaperiaatteet ja taustalla vaikuttavat ideologiat samansuuntaisia

Integraatio

- Integraatiossa kyse jo poikkeaviksi leimattujen oppilaiden oikeuksien puolustamisesta
- Integraatiossa pyritään ensisijaisesti vaikuttamaan yksilön toimintaan
- Integraatiossa oppilaan täytyy ensin kuntoutua ja osoittaa valmiutensa osallistua uudessa ympäristössä ennen kuin hänet hyväksytään siihen.
- Integraation taustalla ajatus jonkun ihmisen poikkeavuudesta, jota yritetään kitkeä pois ennen uuteen yhteisöön liittymistä.

Inklusio

- Inklusiossa erilaisuus nähdään ihmisyyteen luonnollisesti kuuluvana asiana, jonka ei lähtökohtaisesti pitäisi estää yhdessä olemista
- Inklusiossa ensisijaisena muutoskohteena on ympäristö
- Inklusion ja integraation välistä eroa kuvaa Takalan (2010, 14) esittämä kysymys: ”tuleeko lapsen olla sopiva koululle vai koulun lapselle?”

Yhdessä olemme enemmän

- Esteettömyyshaasteiden hallinta edellyttää kokonaisvaltaista tarkastelua
 - Jos muuttaa vain tiloja, ei saada parempia olosuhteita ja toimintaa.
 - Jos muutetaan vain toimintaa, ei saada parempia olosuhteita ja tiloja.
 - Tilojen ja pedagogiikan tulee vastata yksilöllisiin tarpeisiin.
 - Tämä varmistetaan toiminnan kehittämällä ja [tilasuunnitteluohjeilla](#)
 - Toiminnan ja tilojen muokattavuus tukee yksilöllisyyttä ja mahdollistaa monipuolisemmin yksilön kehittymisen. Tämä edellyttää muutoksia toiminnassa ja tiloissa. Muuten rajoitamme luontevaa ja luonnollista inkluusiota sekä oppijoiden hyvinvointia.
 - Tavoitteena toimiva oppimisympäristö (sosiaalinen, toiminnallinen, virtuaalinen, psyykkinen ja fyysinen) kaikille
 - Tarvitsemme siihen kaikkia: koulutasolla vuoropuhelua, oppijoita, henkilöstöä, huoltajia, ylläpitoa, asiantuntijuutta, [ohjeita](#), rakentamista